

A képen a
Szabadkígyósi
kastély
tölgyei 2010-
ben

NAGY FÁK Békéscsaba

Békéscsaba környéki famatuzsálemek

Készítette: Kiss Árpád 2014

Képzeld el:

Képzeld el, hogy ez a Tölgy közel száz éves, és mintegy 20 méter magas. Terebélyes koronájának átmérője 12 méter. Minden évben több mint 600 000 levelet hajt ki, amelyeknek alapterülete 1200 négyzetmétert tesz ki. A levéllemezek 150 000 négyzetméter nagyságú felületet rejtenek magukban, melyeken keresztül a gázcserét végzi. Ez a terület pontosan akkora, mint két futballpálya. Ez a kifejlett Tölgy egy napsütéses napon 9 400 liter szénmonoxidot alakít át, melynek tömege 18 kg. Ehhez a leveleken keresztül 36000 köbméter levegőnek kell áramolnia, mivel a levegő szénmonoxid tartalma 0,03%. Ilyen hatalmas mennyiségű levegőből szűri ki a port, a gomba spórákat, levegő baktériumokat és más káros anyagokat. Ez a Tölgyfa naponta 400 liter vizet vesz fel és párologtat el, melynek következtében javítja a levegő páratartalmát. Az élet nélkülözhetetlen feltétele az oxigén, ezt csak a fény megkötésére képes növények tudják előállítani. Ez az öreg tölgy 10 ember napi oxigénszükségletét, 13 kg oxigént állít elő. Ez a 100 éves fa a nap energiáját felhasználva egy nap alatt 12 kg cukrot, szerves hajtóanyagot állít elő. E hatalmas mennyiségű tápanyag egy részét felhasználja újabb ágak fejlesztésére, a másik részét törzsében, ágaiban raktározza.

Ha ezt a fát kivágjuk, mert helyén új utat építünk vagy, mert valaki panaszt tesz, hogy túl nagy az árnyéka, vagy mert éppen oda akar valamelyikünk egy szerszámokkamrát építeni vagy, mert valakinek az ereszcatornájába hullik a fa körülbelül 2000 darab egyenként 1 köbméteres koronájú facsemetét ellene ültetni ahhoz, hogy pótolni lehessen ezt a 100 éves Tölgyet. Ennek költsége körülbelül 150 000 euróra tehető, amely 37,5 millió forint lenne.¹

---

¹ <http://www.geocaching.hu/caches.geo?id=2177>

A kor.

A természetben járva sokszor elgondolkodik az ember, vajon milyen korúak a területen található fák?

Amikor felkutattam a Békéscsaba környéki nagyfákat, a méretükön kívül a koruk kezdett el rögtön foglalkoztatni. A kormeghatározás legbiztosabb eszköze az évgyűrűk száma, de sajnos ezek csak az élő fa károsításával számolható meg, ezért keresni próbáltam a múltban azt, hogy milyen ok, vagy esemény kapcsán ültethették az adott fát, mert az is pontos támpontot adna a kormeghatározásban.

Aránylag könnyű a feladat a kastélykertek, arborétumok, illetve a körösök vízügyi területén telepített – mára már igen terebélyes – matuzsálemek esetén, mert a parkosítások általában közvetlenül a kastély, vagy létesítmény építése után történtek, és jó dokumentációk maradtak fenn róluk a mai napig is, mivel általában híres neves kertészek tervezték, és hozták a csemetéket – esetenként különleges fajokkal gazdagítva a környéket.

Békéscsaba környékén a legidősebb ilyen fák a Szabadkígyósi kastély parkjában találhatóak, amik némelyikét az 1810-es években ültettek. Itt voltak láthatók a megye legterebélyesebb kocsányos tölgyei, amikből sajnos 2010-ben a legnagyobbakat kivágták.

De említhetnénk az országosan is ritka törzsátmérővel rendelkező védett nyárfát (*Populus alba*) az élővíz csatorna partján.

Ha a helyszín nem árulkodik arról, hogy mikor alakították ki a környezetet, akkor még lehet esélyem a fa ültetésének az okát megkeresni. Ha tudjuk, hogy miért ültettek fát oda, akkor azt is tudhatjuk, hogy mikor.

Európában a 18. században vált szokássá, hogy nevezetes alkalmakra nem szobrot, hanem emlékfát állítottak. A nagy számok törvénye alapján tehát keresnem kellett a történelemben olyan eseményeket, amikor tömegesen telepítettek fákat. Lehet, hogy az előttem álló terebélyes fa egy „emlékfá” és nem csak pusztán gazdasági érdekből telepített csemete.

Az emlékfáknak Magyarországon különleges kultuszuk van:

Fa ültetésével lehet méltó emléket állítani egy neves történelmi személyiségnek vagy egy fontos eseménynek. Pl.: Rákóczi Ferenc fák, vagy valamelyik csata emlékére ültetett fák.

A legidősebb fák kapcsán – ha azt emléktábla nem jelzi - 300-400 évnyi történelmi kutakodás nem is olyan egyszerű - számomra már túl nagy - feladatnak bizonyulna, és az eredményesség is megkérdőjelezhető.

Ezért sajnos csak egynéhány aránylag fiatalabb korú matuzsálemről sikerült kiderítenem az ültetésének okát, ezzel pedig a fa pontos életkorát.

Gondoljunk csak arra, hogy II. Rákóczi Ferenc 1735-ben hunyt el. Ha kapott is emlékfát, ami túlélte csatákat, háborúkat, égi csapásokat, annak a fának az ültetési körülményeiről vagy maradt fenn írásos emlék, vagy nem. Rákóczi emléket, vagy Rózsa Sándor betyárkalandjait őrző emlékfa-mendemondák gyakran csak vándortörténetek. Ha ezen történetek valóságalapja érdemben igazolható is lenne, akkor sem beszélhetünk ezen események kapcsán tömeges fatelepítésekről, tehát azzal a néhány túlélő idős fával találkozni vajmi esélyem maradt Békéscsaba környékén.

Ennek ellenére mégis szinte teljes bizonyossággal tudok a környéken ilyen fákat:

Békés megyében Tarhos közelében a Hosszúfoki- és Gyepes-csatorna összefolyásánál található a Betyár-fák. A nyolc platánfát 1872-ben a híres betyárok, Rózsa Sándor, Piszte Matyi, Veszélka Imre emlékére ültették.²

---

² Szelekovszky László: Békés megye famatuzsálemei (KMNPE: 2000)

Szerencsémre a közelmúltban történtek olyan események is, amik kapcsán tömegesen ültettek emlékfákat, és a feljegyzések alapján néhány ma is egészségnek örvendő nagyfa beazonosítható ily módon Békéscsaba környékén.

Pl.: 1896-ban a Magyarország ezeréves fennállásának idején, a honfoglalás ezredik évfordulója alkalmából megindult eseménysorozat részeként jelentősebb faültetések történtek.

Ezt követte Erzsébet királyné – ismertebb nevén Sissi - halála után Darányi Ignác földművelésügyi miniszter 1898-ban közzé tett felhívása, amelyben a faültetésre, emlékhelyek létesítésére szólította fel a gyászoló nemzetet. A kiáltvány nem maradt hatástalan, országos akció bontakozott ki. Szinte minden településen ültettek fákat, jelöltek ki emlékhelyeket, ligeteket az elhunyt királyné tiszteletére. Ezek ma is az Erzsébet liget nevet viselik. A millenniumi fásítások során, illetve Erzsébet emlékhelyek kialakítása során 1899-re már több mint 3.000.000 fát ültettek el Magyarország területén.³

Ezek az események segítettek meghatározni a Szarvast Békéscsabával összekötő 44-es számú út mentén található óriási tölgyfák korát, vagy a szanazugi vízügyi üdülő területén található hársfa korát.

Nehezebb a dolog, ha egy fásítás körülményeiről nincs információ, mert akkor marad az erdészek által is elfogadhatónak mondható méréseken alapuló becslési eljárás:

Ebben az esetben a törzs vastagsága nyújt segítséget. A módszer nagyszerűsége egyszerűségében rejlik. A talajtól másfél méteres magasságban meg kell mérni a fa kerületét. Ezután el kell osztani 2,5-tel, kb. ennyi idős a fa. (Pl. Kerület=75 cm, $75/2,5=30$ év) – Forrás: Horváth Miklós: Árnyékban és fényben (Pont kiadó, 1995).

³ A kezdeményezés sikerességét így fogalmazta meg Darányi a királyné emlékére kiadott díszalbumban: "A dicsőült királyné legnagyobb örömét a természet szépségeiben találta. A természet nem is maradt hálátlan iránta. Emlékére ligetek, kertek és erdők támadtak. Millió és millió fácska hirdeti az ő dicsőségét; - úgy díszlenek, mintha éreznék, mily fennkölt a hivatásuk!"

Ez a módszer sajnos több sebből vérzik. A mérések legjobb indulattal is csak erős átlagok, mert a termőhelyi és egyéb külső körülmények jelentősen eltérő fejlődést eredményeznek a fák méreteiben, még egy adott fafajon belül is, illetve, hogy két fafaj egymástól oly mértékben eltérő fejlődési sebességet produkál. Arról nem is beszélve, hogy egy adott fa az élete során sem egyenletes ütemben „vastagítja” a törzsét, tehát ily módon annyit lehet tévedni, hogy inkább maradok a „nem tudom, de jó idős” meghatározásban.

Mivel nem minden fáról tudtam megállapítani a korát, ezért nem tudtam fontossági sorrendet állítani a fák között a koruk alapján. Más módszert kellett választanom a rangsorba állításhoz:

A szépség:

A szépség szubjektív megítélésen alapszik, egyikünknek a vékony törzsű sudár, de magas fák tetszenek jobban, másikunknak meg a terebélyes, de inkább alacsony fák tetszenek. Van, aki a facsoportokat tartja szépnek és van, aki a magányos fákban leli a szépséget.

Ha mindezt figyelembe venném, akkor rengeteg szépnek titulált fát találnák a városban, és körülötte.

Szarvasi arborétum tölgyfája

Lenne közöttük kistermetű, eldugott helyen megbúvó, és lenne köztük fiatal, ám de tetszetős fa is, amely nem tudna árulkodni jelentős múlttól.

Tehát ez a megközelítés sem képezhette a rangsorolás alapját.

A méret

Miért választottam a nagy fákat?

Miért nem a szép fákat kerestem a város körül?

A szépség egy parkban abból adódhat, hogy milyen a lombkorona formája, milyen alakúak és színűek a fa levelei, milyen színű alakú, és nem utolsósorban illatú virágokat hoz az adott fa.

Ugyan ez a fajtakeresgélés is megérne egy külön kötetet, de én ebben az irományban a szépséget egy idős fa azon tulajdonságával próbáltam megközelíteni, ami az ember kicsinységét tükörként elé tárva pusztán a méreteivel nyugözi le tekintetet.

Az a mágikus erő, ami magával ragad, amint távolról egy magányos óriási lombkoronával megáldott idős fát megpillantva arra késztesz, hogy eljuss a törzséhez, és amint odaérsz, csak akkor szembesülsz igazán annak nagyságával. A hatalmas törzs mellett feltekintesz a koronába, mintha törpeként tekintenél egy óriásra, és átérzed amint hihetetlen nyugalommal, és bölcsességgel borul föled gigantikus ágaival. Ott érzed meg igazán, hogy kicsi vagy ezen a földön, és az Ő múltjához képest neked szinte olyan nem is létezik.

Törzsének mély barázdái rég múlt időkről árulkodnak, olyan időkről, amikor még Mi emberek is egészen más világot éltünk. Olyan történelmi pillanatoknak lehetett tanúja, amit Mi csak a könyvekből tudhatunk. Bár tudod, hogy ez az óriás a háborúból, és a körülötte zajló eseményekből keveset érzékelt, de mégis ott volt akkor is, amikor még te nem léteztél, és ott lesz akkor is, amikor már te régen nem fogsz létezni. Egy épület, vagy egy szobor is lehet hatalmas, és állhat egy helyen emberöltőkön keresztül, de azért az mégis más. Ez egy élő, lélegző, organizmus, akinek ugyan kevesebb érzékszerve van a körülötte zajló események felfogására, de Ő is érzékeli a környezetét, együtt él vele, és megújulásra, változásra kész.

Hajlamos Őket az ember személyiséggel felruházni, gondolkodásuk híján is.

A nagy fák kutatása, a „Dendrománia” nem új keletű, az ország legnagyobb fái törzsméretük alapján nyilvántartva és rendszerezve vannak. Szerencsére a védelem alá helyezés sem csak a ritka fajokra, hanem ezen nagy fákra is vonatkozik.

Sajnos Békés Megye nem sok fája kerül a dendromán fák listájának ez élére, ahol 1200 cm körátmérőt is elérő fákat találni, de mégis büszkélkedhet a megye 600-700-as körmérettel rendelkező tekintélyes egyedekkel.

Egy megyei rekordról Őze Péter adott hírt 2008-ban. A rekordméretű fekete nyár a Hármas-Körös árterén, Köröstarcsa közelében található. Törzsének körmérete 1010 cm. Ott a helye Magyarország első három legnagyobb fája között.⁴

---

⁴ Törzse négy ág összenövéséből jött létre, így kora is maximum 100 évesre tehető, ráadásul az elhelyezkedése és alakja alapján személy szerint nem ezt tartom a legszebb fának.

Pósfai György kezdeményezése és kutatási adatai alapján, Békéscsabán az alábbi nyolc „dendromán” méretű fa – azaz legalább 500 cm törzskerületnél nagyobb fa létezik: ⁵

POPULUS (NYÁR)						
Helység	Törzskörméret (cm)	Megye	GPS adat é.sz.-k.h. (fok, perc, mp)	Mérés éve	Faj	Megjegyzés, újabb mérés, nyomravezető
Békéscsaba	731	Békés	46,42,56-21,07,17	2002	fehér nyár	755/2012

QUERCUS (TÖLGY)						
Helység	Törzskörméret (cm)	Megye	GPS adat é.sz.-k.h. (fok, perc, mp)	Mérés éve	Faj	Megjegyzés, újabb mérés, nyomravezető
Póstelek	618	Békés	46,41,44-21,12,07	2009	kocsányos tölgy	Baranyai László
Szabadkígyós	528	Békés	46,36,29-21,05,04	2004	kocsányos tölgy	546/2010
Szabadkígyós	512	Békés	46,36,33-21,05,04	2004	kocsányos tölgy	519/2010
Békéscsaba	506	Békés	46,41,09-21,06,04	2003	kocsányos tölgy	515/2009

SALIX (FÚZ)						
Helység	Törzskörméret (cm)	Megye	GPS adat é.sz.-k.h. (fok, perc, mp)	Mérés éve	Faj	Megjegyzés, újabb mérés, nyomravezető
Békéscsaba	790	Békés	46,42,56-21,07,03	2012	fehér fűz	Szétnyílt, belül teljesen üres.
Békéscsaba	647	Békés	46,42,55-21,07,05	2012	fehér fűz	Erősen odvas.

PLATANUS (PLATÁN)						
Helység	Törzskörméret (cm)	Megye	GPS adat é.sz.-k.h. (fok, perc, mp)	Mérés éve	Faj	Megjegyzés, újabb mérés, nyomravezető
Szabadkígyós	630	Békés	46,36,29-21,05,01	2010	juharlevelű platán	599/2004

Ebben a füzetben a fenti nyolc nagy fa bemutatásán kívül, felkeresek nevezetes fákat, és azokat a védelem alatt álló fákat is amelyeknek a törzs körmérete eléri a legalább 400 cm-t.

⁵ www.dendramania.hu

A környezet legnagyobb fája:

GPS: N46 42.932 E21 07.288

Faj: Fehér nyár

Törzs körméret: 753 cm

A 730-as öreg nyárfát, amikor először megláttam hinni sem akartam a szememnek.

Óriási törzsében akkora üreg tátong egy régi villámcsapás következményeként, hogy egy gyermek elvész benne. Törzse mégis egyenes, kellően magas, szabályos alakú, melynek első elágazásai jóval fejmagasság felett találhatóak. Az ágai önmagában egy nagyobb fa törzsével vetekszenek, sajnos sok ágat már megtépáztak a kor viharai. Nem egyedülálló fáról van szó, mert az élővíz csatorna árterében található, de a körülötte burjánzó vegetáció nem zavarja az összképet. Méretével már messziről kitűnik az egyébként más fajokból álló kiserdőből. Levelei ezüstösen csillognak és fiatalabb hajtások fehér színben díszítik a fát.

Korát az 1777 évi élővíz csatorna építésének idejével hozhatnám összefüggésbe, de nem találtam adatokat az ültetésével kapcsolatban.

Bandikafa:

GPS: N46 42.909 E21 06.973

Faj: nyár

Törzs körméret: 590 cm

Ez a fa egy róla lezuhant gyermek nevét őrzi. A gyerek neve Wenckheim András⁶ volt és szerencsére túlélte az esést, azonban életét mozgássérültként élte le, ezért lett a fából emlékfa. Bandika annak a Wenckheim famíliának volt ifjú sarja, melyek több kastélyt is építettek Békés megyében, ezért a fa kora nagyjából behatárolható lenne⁷ bár kérdés, hogy mekkora volt a fa, amikor Bandika felmászott rá.

⁶ Információ: www.geochaching.hu

⁷ Wenckheim András-ról nem sikerült bővebb információt gyűjtenem, hogy az eseményről többet megtudjak, ezért a fa kormeghatározását is mellőzöm.

Botoló fűzek:

GPS: N46 42.909 E21 07.050

N46 42.916 E21 07.081

Faj: Fehér Fűz

Törzs körméret: 697- 790 cm

A Gyula és Békéscsaba között csordogáló élővíz-csatornát a várost újratelepítő lakosok maguk ásták meg 1777 után - egyrészt a mocsarak lecsapolása érdekében, másrészt a település építkezéséhez szükséges fának a bihari hegyekből való leúsztatása céljából. A csatorna jobb partján Fehér fűzeket telepítettek (*Salix alba* L.), amelyek hosszú vesszőit kosárfonáshoz éves rendszerességgel szedték. Ezek az úgynevezett "botoló" fűzek közül, még ma is sok él, bár törzseik már többnyire szétkorhadtak, szinte csak a kérgeik hajtanak évente új vesszőket, mégis Posfai György dendrománia nyilvántartásában szerepel két példány közülük. A 790 cm törzs körméret ne zavarjon meg senkit, mert törzsről szinte már nem beszélhetünk, (A törzsbe 4-5 ember is beleférne és kanasztázni tudna az egykori törzs belsejében), de jól kivehetők még annak körvonalai.

Nagyréti tanya kocsányos tölgye:

GPS: N46 42.621 E21 06.600

Faj: Kocsányos tölgy

Törzs körméret: 490 cm

A magántulajdonban lévő tanyaudvaron egy körülbelül 170 éves, hatalmas koronájú kocsányos tölgyfa áll. A hatalmas tölgyfa mellett szinte eltölpül a régi tanyaépület.

Élővíz csatorna további remeke:

GPS: N46 41.339 E21 05.815

Faj:

Törzs körméret: 455 cm

Veszelyi csárdai tölgyek:

GPS:

Faj: Kocsányos tölgy

Törzs körméret: cm

A területet és a csárdát a középkori Veszé faluról nevezték el, bár egyesek Vesszősnek is említik, mert az itt termelt fűzvessző fontos alapanyaga volt az egyik legjelentősebb házi foglalatosságoknak, a kosárkötésnek. A valamikor 11 db-ból álló kocsányos tölgyfacsoportot 1989-ben védetté nyilvánították. Ekkor már csak 9 db-ból állt, ma pedig csupán 2 db őrzi az egykori facsoport emlékét. A hiányzókból hét törzset 1994 őszén a Békéscsaba-Gyula főközlekedési út négysávosításakor vágták ki. A tölgyfák életkora 170 év körüli.

Kastélykertek fái:

Szabadkígyósi Wencheim-ek ritka szép platánfája:

GPS: N46 36.507 E21 05.005

Faj: Platán

Törzs körméret: 635 cm

Szabadkígyósi kastély díszkertjének emblemikus fája.

Gróf Wenckheim József Antal (1780-1852) (Akiről Jókai Mór az Egy magyar nábob című regényének főhősét mintázta.) Ókígyóson nagy majorságot létesített, majd kastélyt építtetett

A kastély neoreneszánsz-eklektikus stílusban 1875-1879 között készült el Ybl Miklós tervei szerint. A kastély előtt franciakertet alakítottak ki buxusokból és nyesett tiszafákból, körülötte pedig angol-, vagyis tájképi kert terül el. A franciakert központi részén igen szép szökőkutas vízmedencét találunk, ettől jobbra pedig a megye legtestesebb platánfáját.

A kastély mellett mesterséges tó körül különösen szép mocsári ciprusok találhatók.

Wenckheim Tölgyei Szabadkígyóson:

GPS: N

Faj: Kocsányos tölgy

Törzs körméret: 535 cm

A Szabadkígyósi parkba természetes kocsányos tölgyek is kerültek, melyekből még ma is található néhány óriás.⁸

Érdekes adalék az Erzsébet kultuszhoz, hogy amikor Ókígyóst 1857-ben meglátogatta a császári házaspár: Ferenc József és Sissi. Tiszteletükre a család impozáns diadalívet emeltetett. A diadalív megtekinthető a családi kriptá mellett.

---

⁸ Sajnos 2010-ben a kastély melletti 3 db legnagyobb fát kivágták, mert veszélyeztették a kastély és a látogatók épségét. A borítókép ezek méretét szemléltetné haláluk után is.

Pósteleki kastély Tölgyei:

GPS: N46 41.111 E21 11.784

Faj: Kocsányos Tölgy

Törzs körméret: 625 cm

A Pósteleki kastélyt gróf Wenckheim Frigyes és neje építette 1906-1909 között leányuknak Krisztina és vejük Széchenyi Antal részére.

A parkot a Hajlási erdő tölgyes-kőrises állományának felhasználásával alakították ki a kastély építését követően 1910-20 körül. A túlevelűeket sorban, ligetszerűen telepítették.

Erzsébet fák:

GPS: N46 42.084 E21 00.797

Faj: Kocsányos Tölgy

Törzs körméret: 300 cm

Erzsébet királyné – ismertebb nevén Sissi - halála után a földművelésügyi miniszter 1898-ban tett közzé felhívást, amelyben a faültetésre, emlékhelyek létesítésére szólította fel a gyászoló nemzetet. A nagyszabású telepítésekben részt vettek az útfenntartó vállalatok, vízügyi igazgatóságok, így több tölgyfa került ültetésre Békéscsabán átmenő utak mentén is. Ennek hírmondói a 44 főút mentén, az egykori utász háznál álló tölgyek:

Vagy kicsit távolabb a főúttól, a mai tyúktelep előtt álló 3 fa:

GPS: N46 41.791 E21 00.587

Törzs körméret: 300 cm

De nagy valószínűséggel a tölgyfa csárda előtt álló tölgyek is ekkor lettek ültetve:

GPS: N46 42.980 E20 56.200

Faj: Kocsányos Tölgy

Törzs körméret: 400 cm

A Széchenyi liget fái:

GPS: N46 41.145 E21 06.068

Faj: Kocsányos Tölgy

Törzs körméret: 540 cm

A természetvédelmi területté nyilvánított liget nagyobb szabású parkosítási munkálatait 1876-ban Felbner Imre műkertész irányításával kezdték el Sztraka Ernő békéscsabai mérnök tervei alapján. Elképzelései szerint kialakításával a ligetben rejlő oktatási lehetőségeket előtérbe helyezték, és már akkor egy tanösvényt alakítottak ki.

A ligetet, ahol söröző, sétakert, gőzfürdő, kerti pavilon, kertészet és üvegház nyújtott a békéscsabaiaknak kellemes kikapcsolódást a "város mulató erdőcskéjének" is nevezték.

Itt látni tölgyeket facsoportban is:

GPS: N46 41.075 E21 06.120

Faj: Kocsányos Tölgy

Törzs körméret: 360 cm

Egyéb utak, vasutak menti fák:

Lencsési út tölgyfái:

GPS: N46 40.142 E21 06.66 -tól N46 39.794 E21 07.444-ig

Faj: Kocsányos Tölgyek 25db

Törzs körméretük: 380-410 cm

Békéscsaba nem büszkélkedhet terebélyes erdővel, de a Békéscsabán élő emberek mégis napi rendszerességgel találkozhatnak őshonos óriási tölgyekkel napjainkban is.

A múlt században a csabai lakosok marháikat előszeretettel legeltették a város keleti felén található legelőkön. Innen kapta ez a terület borjúrét elnevezést. A rétről a városba vezető út mentén árnyakat adó tölgyfákat ültettek, amelyek a mai napig is jelölik az útirányt a jelenlétükkel, csak már esetleg a rét nincs ott.

1970-es évek óta lakótelep épült az út köré József A. lakótelep néven, ismertebb nevén a Lencsési.

A 130 év körüli fasorból csak 25 faegyed maradt.

Az út menti fák elhelyezkedése, még mutatja az eredeti dűllő irányát.

Kivételt csak a mester utcában álló magányos, különösen védett egyed jelenti:

Aki benőtt a kerítésbe:

GPS: N46 39.959 E21 07.672

Faj: Kocsányos Tölgy

Törzs körméret: 450 cm

A Természetvédelmi terület táblával megjelölt védett fa egy magánház kerítésébe nőtte magát, de kitűnő egészségnek örvend. Gyönyörű lombkoronájának mérete mellett az ingatlan szinte eltölpül.

A negyvenes években létesült tanya építésekor is idős volt a ma már védett kocsányos tölgy. Békéscsaba II. világháborút követő esztendőök főkertészének tanyaudvarát díszítette ez a 160 év körüli hatalmas termetű tölgyfa, amelynek törzskerülete 450 cm.

Vasút menti Tölgyek:

GPS: N46 40.088 E21 05.058

Faj: Tölgy

Törzs körméret: 400 cm

4db kb. 150 éves tölgy áll még az Orosházi úti felüljáró tövében. Csak reménykedem, hogy már védelem alatt állnak.

Várományos Telekgerendási platán:

GPS: N46 39.401 E20 57.086

Faj: Platán

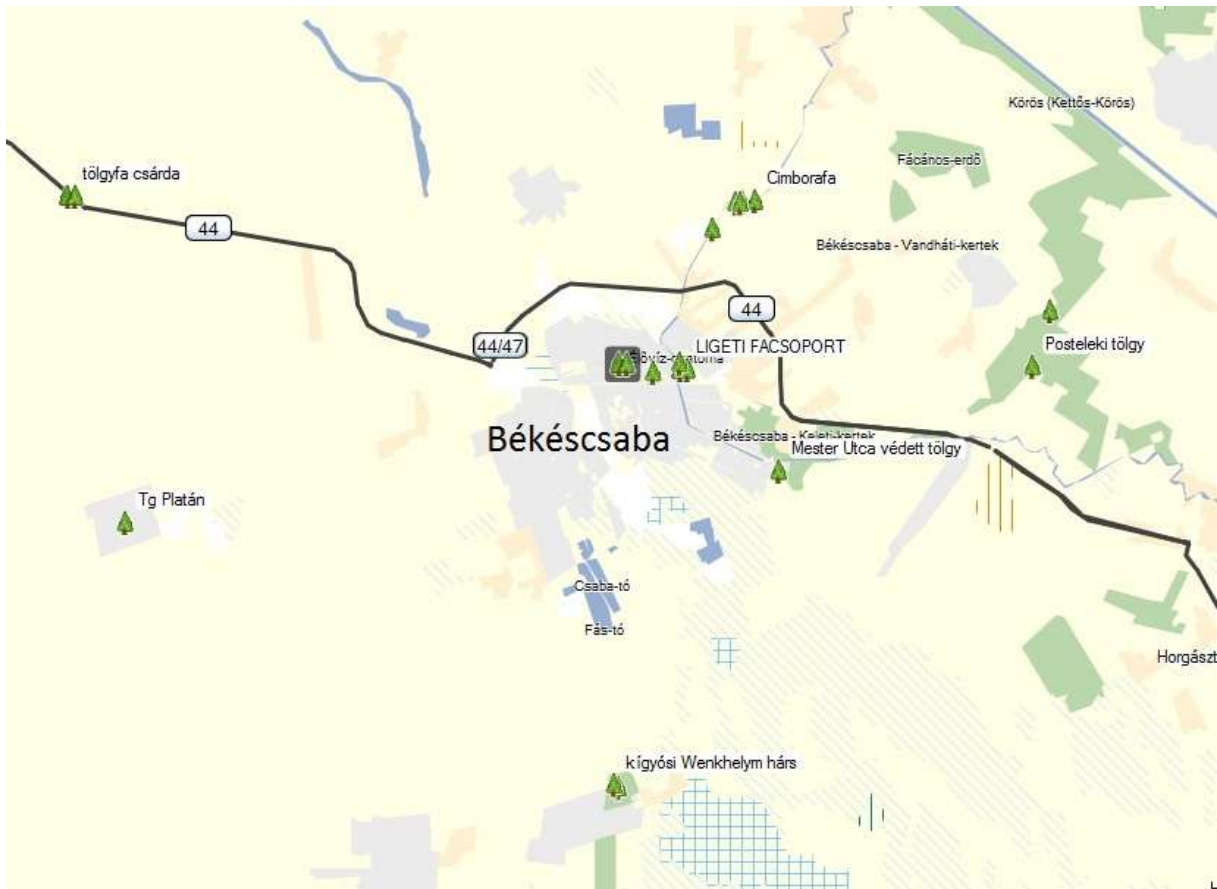
Törzs körméret: 400 cm

Kora egészen jól ismer, mert még csak 60-65 év, így a falubeliek emlékeznek arra az időkre, amikor még nem állt itt fa. Ugyan nem matuzsálem korú ez a platán, de ha így terebélyesedik, hamar dendromán törzset fejleszt.

Isten éltesse őket még sokáig, hogy utódaink még nagyobb fákat láthassanak.

Az alábbi térképen jelöltem a most bemutatott fákat:

[Interaktív térkép megnyitása](#)

Védelem alatt álló fák listája Békéscsabán:

Békéscsaba / Árpád sori vadgesztenyefák és Árpád-ligeti tölgyek

Békéscsaba / „Bandikafa”

Békéscsaba / dr. Becsei Oszkár utcai nyírfasor

Békéscsaba / „Cimborafa”

Békéscsaba / Deák utcai fasorok

Békéscsaba / Élővíz-csatorna botoló füzese

Békéscsaba / Élővíz-csatorna két oldala Veszelytől Sikonyig

Békéscsaba / Fényes tanya tölgyfája

Békéscsaba / Gerlai kastélypark

Békéscsaba / Gyóni Géza úti ezüstjuhar fasor

Békéscsaba / Híd-és Vízmű Szakközépiskola Kollégiumi kertjének fái

Békéscsaba / Kinizsi úti japánakácfasor

Békéscsaba / Kórházkert faállománya

Békéscsaba / Lencsési úti kocsányostölgy fasor

Békéscsaba / Nagyréti tanya kocsányos tölgye

Békéscsaba / Póstelek-kastély parkja

Békéscsaba / Széchenyi-liget és izraelita temető

Békéscsaba/ Tölgyfa csárda tölgyfái

Békéscsaba / Veszely csárdai tölgyek

Békéscsaba / I. világháborús hősi temető